

VOOR NAMEN BOEK

Heidi Aalbrecht
Pyter Wagenaar

van Dale

Utrecht / Antwerpen

Inhoud

INLEIDING

Waarom heten we zoals we heten?	7	Hoe kies je een naam?	20
Waar komen onze voornamen vandaan?	8	De mooiste en beste naam	20
Namen en context	12	Het systeem van vernoeming	22
Over het Van Dale Voornamenboek	13	Praktische tips	23
Hoe vind je wat je zoekt?	14	NAMENLIJST A-Z	27
Afkortingen, symbolen en begrippen	17	EXTRA'S	
		Omkeerlijst	377
		Heiligenkalender	387
		Germaanse naamdelen	390
		BRONNEN	398

KADERTEKSTEN

Koning Arthur en de ridders van de ronde tafel	46	Madeleines om niet te vergeten	229
Bloemen- en plantennamen	60	Maria's bijnamen en feestdagen	237
Christus	76	Mars	242
Esther en andere namen van Bijbelboeken	112	Messias	250
Faith en andere namen van deugden	117	Sint-Nicolaas, bisschop van Myra	263
Florence of Firenze?	122	De jaarlijkse Oscars	273
God	137	Pamela en andere literaire namen	277
Hinde en andere namen van dieren	152	Robijn en andere namen van sieraden	298
Jacob of Jakob?	167	Uncle Sam	308
Jahweh	169	Teddy van de teddybeer	330
De namen van de apostelen van Jezus	178	Tommy de soldaat	338
Jupiter	192	Uriël en andere namen van aartsengelen	342
Karel en andere namen uit de Karelromans	195	Venus	346
Kika Kiki kindertaal	200	Willem de Veroveraar en onze voornamen	360
Lente en andere namen van tijd en ruimte	210	Wodan	363
Luna en andere naamgevers van dagen en maanden	224	Xanthippe en het telefoonalfabet	367
		Zacharia en andere namen van kleine en grote profeten	371
		Zeus	374

OVER
ONZE
NAMEN

Over het Van Dale Voornamenboek

Wat vind je in dit boek?

'Zeg, Brammie ...' begon Willy.

'Bram', zei Bram.

'Hè?' vroeg Willy.

'Ik heet Bram, niet Brammie', zei Bram weer.

'O! Nou zeg Bram, vin-je 't niet leuk ...?' (...)

'Nou?' vroeg Bram. 'Wat moet ik leuk vinden?'

'Ik ben 't vergeten', zei Willy, 'je hebt me in de war gebracht Brammie'.

'Bram', zei de jeugdige uitvinder weer.

'O, pardon, Bram', antwoordde Willy.

Leonard Roggeveen, *De ongelooflijke avonturen van Bram Vingerling*. Gouda, z.j.: 16.

In dit voornamenboek vind je de meestvoorkomende namen in Nederland en Vlaanderen, met hun betekenis en herkomst. We baseerden ons voor de frequentie van een naam (hoe vaak een naam wordt gebruikt) op de Sociale Verzekeringsbank en het Meertens Instituut in Nederland, en op de Algemene Directie Statistiek (Statbel) in Vlaanderen. Deze frequentiegegevens gebruikten we tegelijk om te bepalen of een naam in het algemeen voor mannen, vrouwen of voor beide seksen gebruikelijk is.

Om te worden geselecteerd voor dit boek moet een naam zich bewezen hebben: hij moet over een langere periode algemeen gebruikelijk zijn. Daarom hanteerden we een ondergrens: een naam moet op dit moment minimaal zo'n vijftig keer voorkomen als eerste naam (ons zogenoemde *frequentie criterium*). Maar we gingen enigszins flexibel om met deze ondergrens, bijvoorbeeld omdat een naam elders in het boek een functie heeft (zoals bij namen waarvan andere namen zijn afgeleid) of in het verleden een grotere invloed had (zoals bij historische en mythologische figuren). We keken daarnaast ook naar de frequentie verspreid over de tijd. Een in het verleden gebruikelijke naam die wel aan het frequentie criterium voldoet, maar al een poos niet of nauwelijks meer wordt gegeven aan kinderen, hebben wij niet altijd opgenomen. En andersom selecteerden we soms een naam die de laatste jaren sterk in opkomst is, ook al is hij (op dit moment) niet frequent genoeg. Het zwaartepunt, tot slot, ligt bovendien bij namen uit westerse talen; daarom hanteerden we voor namen uit Afrikaanse en Chinese talen, het

Arabisch, Farsi, Hindi enzovoort die in de Lage Landen voorkomen, een hogere ondergrens.

Wat je in beginsel niet zult tegenkomen, zijn verkortingen van namen die je alleen gebruikt om geliefden, familieleden en vrienden aan te spreken, of anders gezegd: informele roepnamen en bijnamen die niet of nauwelijks als zelfstandige (officiële) naam bekend zijn. Bijvoorbeeld: *Brammie* voor *Bram*, *Em* voor *Emmy* en *Tati* voor *Tatiana*. Is de verkorting als naam ingeburgerd, en dus in de burgerlijke stand te vinden en frequent genoeg, dan is deze wel opgenomen, zoals bij *Eef* van *Eva*, *Piet* van *Pieter* en *Thom* van *Thomas*. Je vindt in dit boek ook geen dubbele namen met een koppelteken, omdat je talloos veel namen kunt combineren door er een koppelteken tussen te zetten. Maar hoort een koppelteken bij de spelling van de naam, zoals in *Ka-Yen*, dan hebben we die wel opgenomen. En gaat het om een aaneengeschreven combinatie van namen die ook met een koppelteken voorkomt, dan noemen we die eveneens, maar niet als aparte ingang. Bijvoorbeeld: bij *Annefleur* staat dat je die naam ook kunt spellen als *Anne-Fleur*. Verder zijn we terughoudend geweest met verkleinvormen die je maakt door alleen maar *-je* of *-tje* achter een naam te zetten, omdat je dat bij heel veel namen kunt doen, bijvoorbeeld om er een vrouwelijke naam van te maken.

In sommige namen kun je met accenttekens de uitspraak aangeven. Ook in die gevallen hebben wij alleen de namen geselecteerd die voldoen aan het frequentie criterium. De naam *Helene*, bijvoorbeeld, wordt op ruim twintig verschillende manieren gespeld, variërend van *Helené* tot *Hêlênê*. Voor dit boek kwamen naast *Helene* alleen *Hélène* en *Helène* vaak genoeg voor, daarom vind je uitsluitend deze drie varianten, en geen van de andere uitspraakvarianten. Hetzelfde geldt bij verschillende spellingvarianten, zoals bij *Louis* en *Llouis*: hier vind je alleen de gebruikelijke spelling *Louis*. Dat wil dus niet zeggen dat je zelf geen accenttekens kunt plaatsen als je vindt dat een naam op een bepaalde manier moet worden uitgesproken of dat je niet voor een alternatieve spelling kunt kiezen, maar alleen dat die namen dan niet vaak genoeg voorkomen voor dit voornamenboek.

Hoe vind je wat je zoekt?

In het *Van Dale Voornamenboek* zijn de voornamen alfabetisch geordend in twee typen ingangen: verhalen en verwijzingen. Tussen de namen staan kaderteksten, en na de namenlijst vind je de Omkeerlijst en de Heiligenkalender. Wat dit allemaal inhoudt, lees je hier.

Het verhaal achter de naam

Bij de namen lees je het verhaal erachter: wat betekent de naam, waar komt hij vandaan, hoe of wanneer is hij in de mode gekomen en wat voor bijzonders valt erover te vertellen? Komt in een verhaal een naam voor die ook in dit boek staat, dan heeft die naam de eerste keer dat hij daarin wordt genoemd **deze afwijkende kleur**; je kunt hem dan dus opzoeken om er meer over te weten te komen. Gaat het om een gekleurd naamdeel – te herkennen aan een streepje (-) ervoor en/of erna – dan vind je er meer over achter in het boek bij het onderdeel *Germaanse naamdelen*, vanaf pagina 390.

In een verhaal achter de naam kom je ook personen tegen die op een of andere manier een rol hebben gespeeld bij de totstandkoming of verspreiding van die naam. We geven dan de voor- en achternaam waarmee diegene bekend is en zijn of haar echte of volledige naam als die daarvan afwijkt. De schrijver van *Alice in Wonderland*, bijvoorbeeld, is bekend als Lewis Carroll en die van *Pippi Langkous* als Astrid Lindgren. A.A. Milne schreef *Winnie de Poeh*, Willem Wilmink een moderne versie van *Beatrijs* en Rudyard Kipling het boek *Kim*. Op de volgende manieren geven we dan hun echte of volledige namen:

Alice	Lewis Carroll (pseudoniem van Charles Dodgson, 1832–1898)
Beatrijs	Willem (Andries) Wilmink (1936–2003)
Kim	(Joseph) Rudyard Kipling (1865–1936)
Pippi	Astrid Lindgren (geboren als Astrid Anna Emilia Ericsson, 1907–2002)
Winnie	A. (Alan) A. (Alexander) Milne (1882–1956)

Titels van boeken en toneelstukken en dergelijke zijn gecursiveerd. Daarna staat tussen haakjes het jaartal waarin dat werk verscheen. Is de titel in een vreemde taal? Dan staat achter dat jaartal de Nederlandse titel of een vertaling als het werk niet is vertaald. Is de titel in de vreemde taal en in het Nederlands hetzelfde, dan staat er niets. Bijvoorbeeld:

Hedda	<i>Hedda Gabler</i> (1890)
Juliet	<i>Romeo and Juliet</i> (1591–1595, 'Romeo en Julia')
Umberto	<i>Il nome della rosa</i> (1980, 'De naam van de roos')
Victor	<i>Notre-Dame de Paris</i> (1831, 'De klokkenluider van de Notre Dame')

Verwijzing naar een andere naam

Er zijn ook namen waar geen verhaal bij staat, maar een pijl (→) en een andere naam, al dan niet met een korte toelichting erbij. We verwijzen daarin naar een naam met een verhaal of eerst nog naar een andere naam (een *tussenvorm*). Daarmee volgen we eerder een op de spelling en klank gebaseerde reeks, dan een reeks die op de herkomst is gebaseerd (twee manieren die overigens meestal samenvallen). Bijvoorbeeld: Gio verwijst niet rechtstreeks naar Johannes, waar het verhaal achter de naam staat, maar eerst naar Giovanni en dan pas naar Johannes. Bij Gio staat dat die naam een verkorting is van Giovanni, en bij Giovanni dat die naam de Italiaanse vorm is van Johannes. Zo kom je dus meer te weten over de naam Gio dan wanneer we rechtstreeks naar het verhaal erachter zouden verwijzen. En soms staat bij zo'n tussenvorm ook al een verhaal, zoals bij Willem, ook al is dat een naam die van Wilhelm komt.

Kaderteksten

In kaderteksten vind je achtergrondinformatie, namenweetjes, toelichtingen enzovoort. Allerlei informatie dus die meer kleur geeft aan namen en die bepaalde namen in een historische, maatschappelijke of culturele context plaatst. Ook schetsen we in kaderteksten verbanden tussen reeksen namen, zoals bloemennamen. Op pagina 5 vind je een overzicht van alle kaderteksten.

Extra inspiratie: Omkeerlijst en Heiligenkalender

Dit voornamenboek vertelt de verhalen achter voornamen, maar biedt natuurlijk tegelijk inspiratie om een naam te vinden om aan je kind te geven. Om het je daarbij nog gemakkelijker te maken, vind je op pagina 377 de zogenoemde *Omkeerlijst*, waarin we bij grondvormen afleidingen hebben gezet. Wat houdt dat precies in? Zoals je net las, staan in dit boek ook namen die naar een andere naam verwijzen. Bijvoorbeeld: Alice, Heidi en Lida verwijzen rechtstreeks of via een andere naam naar Adelheid, de naam waarvan ze zijn afgeleid (dat is de *grondvorm*). In de Omkeerlijst draaien we dat om: daar vind je al die afgeleide namen terug bij de grondvorm. Bij Adelheid bijvoorbeeld zie je dan dat van die naam (onder veel meer) de namen Alice, Heidi en Lida zijn afgeleid; je vindt daar dus alle namen in dit voornamenboek die rechtstreeks of via een omweg van deze grondvorm komen. Dat is alleen al handig als je je kind naar iemand wilt vernoemen, maar de betreffende naam te ouderwets of statig (of saai) vindt, want nu vind je dus meteen (modernere) afleidingen ervan. In de Omkeerlijst hebben we er bovendien een aantal spe-

ciale namenverzamelingen uitgelicht, zoals alle voornamen die van bloemen of van dieren komen.

In de namenlijst kom je ook bekende dragers van namen tegen, namelijk als zij hebben bijgedragen aan de verspreiding van de naam; zo'n illustere voorganger biedt mogelijk eveneens inspiratie als je een naam kiest. Daaronder vallen ook heiligennamen (in de tabel hierna lees je meer over wat dat zijn). Achter de Omkeerlijst vind je op datum (naamdag) de feestdagen van heiligen; daarmee kun je je kind de naam van de heilige van die dag geven, of misschien een modernere vorm daarvan die je in de Omkeerlijst vindt. In het volgende hoofdstuk vind je meer praktische aanwijzingen voor als je op zoek bent naar een naam.

Afkortingen, symbolen en begrippen

We vermijden afkortingen, symbolen en minder alledaagse begrippen. Maar helemaal zonder kunnen we nu ook weer niet, omdat dat nadelig zou zijn voor de leesbaarheid; in deze tabel lichten we die voorkomens toe.

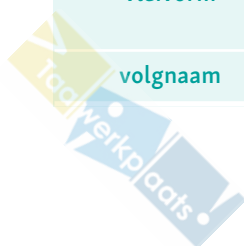
DIT:	BETEKENT:
→	De pijl staat voor 'afleiding van' (zie ook hierna bij <i>afleiding</i>): hij verwijst naar een andere naam waar je meer informatie vindt.
M/V	Een <i>m</i> , <i>v</i> of <i>m/v</i> achter een naam laat zien of die naam in het algemeen respectievelijk voor alleen mannen, alleen vrouwen of voor zowel mannen als vrouwen gebruikelijk is.
	Na dit symbool staat een datum, namelijk de kerkelijke feestdag van een heilige (zie ook <i>patroon</i>). Meestal is dat zijn of haar sterfdag, want die wordt gezien als 'de geboorte in de hemel'. Voor de datums houden wij de algemene rooms-katholieke heiligenkalender aan. Achter in het boek vind je op pagina 387 een overzicht van de feestdagen en namen van heiligen die in dit boek voorkomen.
St.	Sint, een heilige in de katholieke traditie (zie <i>patroon</i>).
v.Chr.	Voor Christus, dat wil zeggen: voor het begin van onze jaartelling, dus voor het jaar 0. Deze afkorting staat na een jaartal of periode; staat daar niets, dan gaat het om een gebeurtenis of iemands levensjaren ná het jaar 0.

DIT:	BETEKENT:
1, 2	<p>Soms staan er twee dezelfde namen onder elkaar, met een hoog cijfer erachter. Dat gebeurt als de herkomst, de uitspraak en/of het geslacht van die namen niet hetzelfde is. Bijvoorbeeld Jean¹ en Jean²: de eerste is een Franse mannelijke naam, de tweede een Engelse vrouwelijke naam; Jean¹ spreek je ook anders uit dan Jean². Ook als we naar zo'n naam verwijzen kan er een cijfer bij staan. Bijvoorbeeld:</p> <p>Jeannot • M Verkleinvorm van → Jean¹</p> <p>Dat betekent dat Jeannot is afgeleid van de Franse Jean (¹), niet van de Engelse (²). Staat er geen cijfer bij een verwijzing, terwijl er wel meer varianten zijn van de naam waar we naar verwijzen, dan kan het om beide varianten gaan. Bijvoorbeeld:</p> <p>Joanna • V Van Johanna of combinatie van Jo en Anna (ook gespeld als Jo-Anna). Het is ook een Engelse naam.</p> <p>Er is een Jo¹ en een Jo², maar omdat Jo in de naam Joanna naar allebei die vormen kan verwijzen, staat er geen ¹ of ² bij.</p>
achtervoegsel	Een (niet-zelfstandig) deel van een naam dat je achter een bestaande naam plakt om er een nieuwe naam van te maken, bijvoorbeeld: <i>-lijn</i> in Annelijn.
afleiding	Een variatie van een <i>grondvorm</i> (zie ook daar). Dat kan een verkorting ervan zijn, een vlevorm, een spellingvariant, een naam in een andere taal enzovoort.
beschermheilige	Zie <i>patroon</i> .
familienaam	De naam die je deelt met andere familieleden, dus je <i>achternaam</i> .
grondvorm	Een (oorspronkelijke) naam waarvan andere namen zijn afgeleid (zie ook <i>afleiding</i>).
metafoor, metaforisch	Bij een metafoor vergelijk je dingen die op elkaar lijken of die verwant zijn met elkaar, en geef je een woord op basis daarvan een figuurlijke betekenis. Bijvoorbeeld: <i>grijs</i> kan metaforisch 'oud' betekenen, omdat oudere mensen vaak grijs zijn.
Nieuwe Bijbelvertaling	Zie <i>Statenvertaling</i> .

DIT:	BETEKENT:
patroon, patrones	De katholieke traditie kent patronen en patronessen (beschermheiligen). Die heiligen hebben twee functies: ze vormen met hoe zij hebben geleefd een inspirerend voorbeeld en je kunt ze ‘aanroepen’. Dat houdt in dat je ze vraagt met je mee te bidden, om daarmee je verzoek kracht bij te zetten (zij zijn namelijk in de hemel, dicht bij God, dus kunnen makkelijk een goed woordje voor je doen). De heiligen zijn gerelateerd aan een bepaalde datum: hun <i>kerkelijke feestdag</i> genoemd (in dit boek gesymboliseerd met 🗓️).
samentrekking	Een kortere vorm van een naam doordat er letters uit zijn weggelaten, bijvoorbeeld: Pippa uit Philippa, of doordat twee namen zijn samengenomen, zoals Jolene uit Johanna en Helene (vergelijk <i>verkorting</i>).
Statenvertaling	Veel namen hebben een Bijbelse achtergrond. Van oudsher volgen die de spelling van de Statenvertaling, dat is de eerste officiële Bijbelvertaling in het Nederlands, uit 1637. Die spelling volgen wij ook (bijvoorbeeld Esther). In 2004 verscheen de Nieuwe Bijbelvertaling, een vertaling in hedendaags, natuurlijk Nederlands. Als namen hierin afwijken van de Statenvertaling, geven we die als alternatieve spelling (bijvoorbeeld Ester). Voor citaten volgen we wel de vertaling uit 2004.
verkleinvorm	Een verkleinende vorm van een naam, bijvoorbeeld Heleentje van Heleen, Paulina van Paul en Sanneke van Sanne. In veel gevallen wordt een mannelijke naam dan vrouwelijk. Als een mannelijke naam dan mannelijk blijft of een vrouwelijke vrouwelijk, kan er ook sprake zijn van een <i>vleivorm</i> (zie ook daar).
verkorting	Een kortere vorm van een naam doordat het eerste of laatste deel is weggelaten, bijvoorbeeld: Alex van Alexander en Elien van Eline (vergelijk <i>samentrekking</i>).
vleivorm	Een koosnaam of troetelnaam, bijvoorbeeld Mauk van Maurits, Sissi van Elisabeth en Timmy van Tim.
volnaam	Een tweede, derde, vierde, ... voornaam.

VAN A

TOT EN

MET Z

Zacharia • M/V Van de Hebreeuwse naam Zekaryah, die 'Jahweh herinnert zich' betekent. De naam komt een paar keer voor in de Bijbel, waarin de bekendste drager waarschijnlijk 'de kleine profeet' Zacharia is (zie de kadertekst). Nadat de Babylonische koning Nebukadnessar II (634–562 v.Chr.) in 586 v.Chr. Jeruzalem had verwoest en de inwoners had meegevoerd in ballingschap, voorspelde Zacharia in het gelijknamige boek dat de tempel in Jeruzalem zou worden herbouwd en maakte hij toespelingen op de komst van **Jezus** (📅 6 september). De naam Zacharia wordt al vanaf de middeleeuwen gebruikt in de Lage Landen, ook in de Griekse vorm **Zacharias** (zie ook

daar) en doordat de naam met (de klank) -a eindigt, wordt hij hier ook wel als vrouwelijk ervaren. Met Zacharia spel je ook de z in het telefoonalfabet. In de kadertekst bij **Xanthippe** vind je de andere letters.

Zacharias • M Latijnse spelling van Ζαχαρίας, de Griekse vorm van de Hebreeuwse naam Zekaryah (zie **Zacharia**). In de Bijbel heet de vader van **Johannes** de Doper Zacharias. Als aartsengel **Gabriël** deze Zacharias vertelt dat hij een zoon zal krijgen, gelooft hij dat niet, want zijn vrouw **Elisabeth** en hij zijn al oud, en zij is bovendien onvruchtbaar. Gabriël geeft daarom een teken: Zacharias zal tot de geboorte van zijn zoon niet kunnen spreken (**Lucas** 1:5–24; vergelijk ook de

Zacharia en andere namen van kleine en grote profeten

In de Bijbel komen twaalf zogeheten *kleine profeten* voor. Die worden zo genoemd omdat ze alleen korte teksten hebben nagelaten. In het christendom zijn dit onderdelen (boeken) van de Bijbel, in het jodendom zijn deze teksten samengenomen in het *Dodekapropheton* (of *Twaalfprofetenboek*). Dit zijn ze, in alfabetische volgorde: **Amos**, Habakuk, Haggai, Hosea, **Joël**, **Jona**, Maleachi, **Micha**, Nahum, Obadja, **Zacharia** en **Zefanja** (**Sefanja** in de Nieuwe Bijbelvertaling). Tegenover deze kleine profeten staan vier zogeheten *grote profeten*, van wie dus grote teksten zijn opgenomen in de Bijbel: **Daniël**, **Ezechiël**, **Jeremia** en **Jesaja**. In Engeland grepen de puriteinen na de Reformatie in de 16e eeuw terug op traditionele Bijbelse namen, en dat leidde tot een opleving ervan in de westerse wereld (bij Luther lees je hier meer over). Er zijn dan ook meer namen van Bijbelboeken die ouders vaak aan kinderen hebben gegeven, zie daarvoor de kadertekst bij Esther. En lees ook de kadertekst bij Jezus, waarin je de namen vindt van de apostelen die van belang zijn geweest voor veel van onze voornamen.

Alleen de vetgedrukte profetennamen (of afleidingen ervan) zijn in de Lage Landen gebruikelijk; zoek ze op om er meer over te lezen en kijk in de Omkeerlijst op pagina 380 voor een overzicht van voornamen die van deze namen zijn afgeleid.

islamitische **Zakaria**). Zacharias en Elisabeth delen een kerkelijke feestdag: 📅 5 november.

Zachary • M Engels → Zacharia

Zack • M Verkorting van → Zachary

Zahra • V Arabisch, 'bloeiende bloem', en metaforisch ook 'pracht, schoonheid'. In de kadertekst bij **Bloem** lees je meer over bloemen-namen.

Zaid • M Arabisch, van *zada* 'verhogen, groeien'. In de Koran is Zaid de naam van een slaaf die wordt geadopteerd door de profeet **Mohammed**.

Zainab • V Arabische naam waarvan de herkomst onzeker is. Mogelijk is Zainab een combinatie van *zayn* 'gratie, schoonheid, versiering' en *ab* 'vader', en betekent het dan iets als 'vaders sieraad'. Maar de naam kan ook 'geurige bloem' betekenen of de Arabische vorm zijn van **Zenobia**, naar de (pre-islamitische) koningin van **Palmyra** (circa 240–274). In de Koran heeft de profeet **Mohammed** twee vrouwen, een dochter en een kleindochter die Zainab heten.

Zakaria • M Arabische vorm van **Zacharia**. In de Koran is Zakaria een profeet die op hoge leeftijd met zijn vrouw **Isha** een zoon krijgt: de profeet **Yahya**. Een engel kondigt die geboorte aan, waarna Zakaria als teken drie dagen niet kan spreken (vergelijk de Bijbelse **Zacharias**).

Zakariya • M → Zakaria

Zander • M → Sander

Zara • V Variant van **Sara(h)** of **Zarah**. Als Engelse naam is Zara de vertaling van **Zaire**, de hoofdpersoon van de gelijknamige tragedie uit 1732 van de Franse schrijver en filosoof **Voltaire** (pseudoniem van

François-Marie Arouet, 1694–1778). Dit treurspel verhaalt over de christelijke vrouw **Zaire** die in slavernij leeft bij moslims; **Zaire** is de Franse vorm van **Zahra**. In Groot-Brittannië werd **Zara** populair nadat prinses **Anne** in 1981 haar dochter zo noemde.

Zarah • V Variant van **Sarah** of **Zara**, of van de Hebreeuwse naam **Zerach** 'schijnen, glinsteren', die in de Bijbel voorkomt (in de Statenvertaling als **Zerah**).

Zaza • V Variant van **Zsazsa**, een verkleinvorm van **Zsuzsanna**, de Hongaarse vorm van **Susanna**.

Zeb • M Verkorting van → **Zebedeüs**

Zebedeüs • M Latijnse vorm van **Ζεβεδαιος** (**Zebedaios**), de Griekse vertaling van de Aramese naam **Zabdaj** '**Jahweh** heeft geschonken'. In de Bijbel is Zebedeüs de vader van de apostelen **Jacobus** en **Johannes**.

Zeeger • M → **Zeger**

Zef • M Verkorting van → **Jozef**

Zefanja • M/V Van de Hebreeuwse naam **Tsefanya** '**Jahweh** heeft verborgen, beschermd'; doordat de (mannelijke) naam met (de klank) -a eindigt, wordt hij in de Lage Landen ook als vrouwelijk ervaren. In de Bijbel is Zefanja (**Sefanja** in de Nieuwe Bijbelvertaling) 'een kleine profeet' (zie de kadertekst bij **Zacharia**). In het gelijknamige boek voorspelt hij onder meer de Babylonische ballingschap van de Joden en schetst hij de toekomstige intocht van **Jesus Christus** in Jeruzalem (📅 3 december).

Zeger • M → **Seger**

Zegert • M → **Segert**

Zehra • V Turks → **Zahra**

Zelda • V → **Selda**

Zen • **M** Van Chinees *chan*, dat is afgeleid van Sanskriet *dhyāna* 'absorptie, meditatieve staat'. Zen is een vorm van boeddhisme met nadruk op meditatie als middel tot verlichting. Vanaf 1970 vond de filosofie ingang in de Lage Landen, en daarmee Zen als naam. Zen kan ook een verkorting zijn van namen die beginnen met (de klank) *zen*- of een variant zijn van **Sen**.

Zena¹ • **V** → Zeno

Zena² • **V** Engels, verkorting van **Xena** of **Zenobia**, of verkorting van namen met (de Engelse klank) *-zena-*, zoals **Rosina**.

Zenn • **M** Variant van **Zen** of van **Senn**.

Zenna • **V** → Senna

Zeno • **M** Verkorting van Griekse namen die beginnen met Ζηνο- (Zeno-), wat is afgeleid van de naam van de Griekse oppergod **Zeus**; de vrouwelijke vorm is **Zena**¹. Zeno is de naam van twee Griekse filosofen: Zeno van Elea (circa 490–430 v.Chr.), bekend van paradoxen als *Achilles en de schildpad* (een wedstrijd waarin de snelle **Achilles** de trage schildpad niet kan inhalen), en Zeno van Citium (circa 335–262 v.Chr.), stichter van het zogeheten *stoïcisme*, dat leert dat je alleen het denken volgt en niet let op emotie en leed (het woord *stoïcijns* 'onverstoorbaar' is hiervan afgeleid). Verder dragen enkele heiligen de naam Zeno, onder wie de uit Noord-Afrika afkomstige Zeno van Verona (circa 300–371), volgens de overlevering een duivelsuitdrijver en wonderdoener. Op zijn graf in Verona is de Basilica di San Zeno gebouwd, die vooral bekend is doordat **Romeo** en **Julia** er trouwden in de gelijknamige trage-

die van **William Shakespeare** (1564–1616). St.-Zeno is patroon van een aantal steden, waaronder Verona, en hij wordt aangeroepen bij watersnood en om kinderen te leren praten en lopen (📅 12 april).

Zenobia • **V** Latijnse spelling van de Griekse naam Ζηνοβία, van **Zeno**, een afleiding van **Zeus**, en *bios* 'leven'; de naam betekent daarmee iets als 'levend door Zeus'. De bekendste naamdraagster is Septimia Zenobia (circa 240–274), koningin van **Palmyra**, in het huidige Syrië; haar Aramese naam is Btzbay (Bat-Zabbai) 'dochter van Zabbai'. Ze beweerde dat ze afstamde van **Cleopatra**, Hannibal en koningin van Carthago **Dido**, en was volgens historische bronnen beeldschon. En heldhaftig: ze veroverde een deel van het oostelijke Romeinse Rijk, maar dat werd hersteld door de Romeinse keizer Aurelianus (**Lucius Domitius Aurelianus Augustus**, circa 214–275), die haar leger versloeg bij Antiochië (in het huidige Turkije). Ze werd daarna meegenomen naar Rome, waar ze geketend op een wagen in een triomftocht aan de Romeinen werd getoond. Over wat er daarna met haar gebeurde, bestaan verschillende lezingen: ze werd gedood, pleegde zelfmoord of werd vrijgelaten en kreeg een villa in Tivoli waar ze, getrouwd met een senator, leefde tot haar dood.

Zenzi • **V** Duits, verkorting van **Vincentia**, of van Crescentia, van Latijn *crescens* 'groeiend'.

Zep • **M** → Sep

Zepp • **M** → Sepp

Zeth • **M** → Seth

Zeus Zie de kadertekst op pagina 374.

Zev • **M** Van de Hebreeuwse naam

EXTRA

NAMEN

LIJSTEN

Omkeerlijst

Namenverzamelingen en afleidingen van namen

In dit onderdeel staan verzamelingen van namen die bij elkaar horen, en namen die van een bepaalde naam zijn afgeleid, namelijk:

1. bloemen en planten;
2. dieren;
3. edelstenen en edelmetalen;
4. tijd en ruimte;
5. namen die van andere namen zijn afgeleid.

Een naam kan in meer verzamelingen voorkomen, zoals Iris, dat zowel de naam van een bloem als van een edelsteen is. Maar namen die in een van de verzamelingen 1–4 staan, staan niet ook nog in de afgeleide namen in 5, tenzij een naam verschillende betekenissen heeft. In de kaderteksten bij [Esther](#) (pagina 112), [Jezus](#) (pagina 178) en [Zacharia](#) (pagina 371) lees je meer over Bijbelse namen, en bij [Pamela](#) (pagina 277) over namen uit de literatuur.

1. Bloemen en planten

Hier vind je de (varianten van) namen van bomen, struiken, bloesems, bloemen en vruchten die in dit voornamenboek zijn opgenomen. In de kadertekst bij [Bloem](#) (pagina 60) lees je meer over dit type voornamen, en als je ze opzoekt in de namenlijst, kom je meer te weten over de namen zelf.

Anemoon, Anthea, Ashlyn, Ashlynn, Aster, Berk, Berke, Bloem, Bloeme, Bojoura, Cataleya, Cattleya, Cayenne, Ceder, Cerise, Cherry, Chloe, Chloë, Chloë, Cloë, Dafne, Dahlia, Daisy, Dali, Dalia, Daphne, Darnell, Diantha, Dianthe, Dyantha, Ebony, Elon, Erica, Fiore, Fleur, Fleurine, Fleurtje, Flor, Flora, Flore, Flores, Floriaan, Florian, Florianne, Florida, Florian, Florijn, Florina, Florine, Florinus, Florus, Griet, Grietje, Hadassa, Hadassah, Hana, Hazel, Heather, Heide, Holly, Hortense, Hortensia, Hyacinta, Hyacintha, Hyacinthus, Ianthe, Iefke, Ilan, Ilana, Iona, Ires, Iris, Ivy, Jacinta, Jacintha, Jasmien, Jasmijn, Jasmin, Jasmina,

Jasmine, Jasmyn, Jola, Jolan, Jolanda, Jolande, Jolanthe, Jolein, Jolenta, Jolijn, Jolyn, Keisha, Kezia, Lara, Larisa, Larissa, Laura, Laure, Laureen, Lauretta, Laurette, Lauri, Laurie, Laurine, Laurina, Laurine, Laurinus, Laurus, Laury, Lelie, Lili, Lilia, Lilian, Liliana, Liliane, Lillianne, Lilli, Lillian, Lillie, Lilly, Lily, Linde, Linn, Linnea, Lora, Loreen, Loretta, Lorette, Lori, Lorijn, Lynde, Madelief, Magnolia, Margherita, Margriet, Marguerite, Marjolein, Marjoleine, Marjolien, Marjoliijn, Marjolinne, Mirte, Mirthe, Myrte, Myrthe, Myrtle, Nala, Palmyra, Peer, Phyllis, Poppy, Rhode, Rhodé, Romi, Romy, Rona, Ronja, Ronnie, Ronny, Roos, Roosje,